

وجدان کاری

عوامل و راهکارهای تقویت و نهادینه‌سازی وجدان کاری

حسن رضایی

فهرست

مقدمه ۷

(۱) کلیات و مفهوم شناسی

یک) وجدان ۱۲
دو) کارکردهای وجدان ۱۵

(۲) عوامل تضعیف کننده وجدان

یک) عوامل تضعیف کننده وجدان اخلاقی ۱۸
الف) هوای نفس و شیطان ۱۸
ب) توجیه کردن کارهای زشت ۱۹
دو) وجدان اجتماعی و کاری ۱۹
الف) وجدان اجتماعی ۱۹
ب) وجدان کاری ۲۰
سه) ویژگی افراد دارای وجدان کاری ۲۱
الف) وجدان کاری در ایران ۲۲
چهار) نگرش ها به وجدان کاری ۲۳
پنج) عوامل تضعیف وجدان کاری ۲۴
الف) فرهنگ و اخلاق غلط اداری ۲۴

۲۵	(ب) تحریف مسئولیت و خدمت
۲۶	(ج) تراکم نیروی کار
۲۶	(د) فقدان ارزشیابی‌های دقیق و واقعی
۲۷	شش) عوامل تضعیف وجدان کاری در نظام سلامت
۲۷	الف) عوامل سازمانی
۲۸	ب) عوامل انسانی
۲۸	ج) عوامل فردی
۲۹	د) عوامل مرتبط با شرایط

۳) تقویت وجدان کاری

۳۲	یک) ضرورت
۳۵	دو) پیامدهای تقویت وجدان کاری
۳۵	الف) بالا رفتن شاخص بهره‌وری
۳۶	ب) ایجاد هماهنگی میان منافع فردی و اجتماعی
۳۷	ج) گسترش جو اعتماد متقابل بین فرد و جامعه
۳۷	د) تغییر نگرش
۳۸	سه) راهکارهای تقویت وجدان کاری
۳۹	الف) راهکارهای شناختی
۳۹	گونه نخست) تقویت حس امانت‌داری
۴۳	گونه دوم) توجه دادن به دقت در کیفیت کار
۴۵	گونه سوم) توجه دادن به دقت در کمیت کار
۴۶	گونه چهارم) ایجاد و تقویت تعهد دینی
۴۶	گونه ششم) توجه دادن به قیامت
۴۸	ب) راهکارهای رفتاری

گونه نخست)	برآورده ساختن نیازهای کارکنان	۴۹
گونه دوم)	قرار دادن کارکنان در شغل مناسب	۵۳
گونه سوم)	برخورد متناسب با سنجش کارگران	۵۴
گونه چهارم)	جدیت و اهل عمل بودن مسئولان	۵۵
گونه پنجم)	ارج نهادن به ابتکارات و خلاقیت‌ها	۵۶
گونه ششم)	ایجاد روحیه همکاری	۵۸
گونه هفتم)	روشن کردن وظایف و حدود کار	۶۲
گونه هشتم)	حذف موانع طبیعی	۶۳
گونه نهم)	حذف موانع روحی و عوامل مایوس‌کننده	۶۳
گونه دهم)	ترویج فرهنگ سازمانی منطبق با ارزش‌های اسلامی	۶۴
ج)	راهکار عاطفی و گرایشی	۶۶
گونه نخست)	ایجاد انگیزه	۶۶
گونه دوم)	شرکت دادن افراد در تصمیم‌گیری‌ها	۶۹
گونه سوم)	تقویت حس مسئولیت‌پذیری	۷۰

نتیجه‌گیری	۷۳
کتاب‌نامه	۷۵

مقدمه

یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌ها در افزایش بهره‌وری و رضایت اجتماعی مردم یک کشور از حاکمیت، تقویت فرهنگ سازمانی در آن جامعه و در میان کارکنان بخش دولتی و خصوصی است. در میان اموری که پازل فرهنگ سازمانی را تکمیل می‌کند و بود و نبود آن نقش مؤثری در فرهنگ سازمانی یک سازمان خدماتی یا تولیدی دارد، وجدان کاری است. وجدان کاری عاملی است که سبب می‌شود فرد بدون وجود هیچ کنترل فیزیکی و خارجی و به انگیزه‌ای درونی، از هیچ کوششی برای انجام خوب و درست کاری که بر عهده او گذاشته شده، فروگذار نکند. به جهت اهمیت و ضرورت غیرقابل انکار وجدان کاری، در این نوشتار به دنبال آن هستیم که به تبیین موانع تحقق وجدان کاری و نیز عوامل و راهکارهای تقویت و افزایش آن بپردازیم.